

Çevrimiçi Otantik Öğrenme Öz-yeterlik Ölçeği (ÇÖÖÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çevrimiçi Otantik Öğrenme Öz-yeterlik Ölçeği (ÇÖÖÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18570>

Özet

Çevrimiçi Otantik Öğrenme Öz-yeterlik Ölçeği (ÇÖÖÖÖ), Tezer, Yıldız ve Uzunboylu (2018) tarafından geliştirilmiş bir ölçektir. Bu ölçek, öğrencilerin **çevrimiçi öğrenme** ortamlarında karşılaştıkları otantik görevleri ve gerçek dünya problemlerini başarıyla çözebilme kapasitelerine dair sahip oldukları **öz-yeterlik** inançlarını ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek geliştirme çalışması, çevrimiçi eğitimdeki artan önemi dikkate alarak, öğrencilerin otantik öğrenme süreçlerindeki yeterlilik algılarının derinlemesine incelemektedir. Ölçek toplamda 10 boyut ve 66 maddeden oluşmakta olup, geçerlik ve güvenirlik analizleri, araçın psikometrik açıdan sağlam olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Ölçek Geliştirme, **Çevrimiçi Öğrenme**, **Öz-yeterlik**, **Otantik Öğrenme**, ÇÖÖÖÖ, Psikometri.

Yazarlar

M. Tezer, E. P. Yıldız, H. Uzunboylu

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, öğrencilerin çevrimiçi ortamlarda yürütülen otantik öğrenme faaliyetlerine katılım ve bu faaliyetlerde başarı olma konusundaki algılanan yeterlilik düzeylerini belirlemektir. Geleneksel öğrenme ortamlarından farklı olarak, çevrimiçi otantik öğrenme, öğrencilerin karmaşık, gerçek yaşam senaryolarına dayalı görevleri dijital araçlar kullanarak tamamlamalarını gerektirir. ÇÖÖÖÖ, öğrencilerin bu tür görevleri yerine getirmedeki inançlarını nicel olarak ölçerek eğitim araştırmacılarına ve uygulayıcılara değerli veriler sunmayı hedeflemektedir.

Ölçek geliştirme çalışması, alanyazındaki boşluğu doldurarak, çevrimiçi otantik öğrenmenin spesifik yapısına odaklanan sağlam bir ölçüm aracı sağlamıştır. Bu, öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini tespit etme ve çevrimiçi eğitim programlarını buna göre adapte etme imkanı sunmaktadır.

Yapı

ÇÖÖÖÖ, bireylerin çevrimiçi ortamlarda otantik öğrenme görevlerini başarıyla gerçekleştirme yeteneklerine dair inançlarını temsil eden **Çevrimiçi Otantik Öğrenme Öz-yeterli** yapısal boyutunu ölçmektedir. **Öz-yeterlik**, Albert Bandura'nın sosyal bilişsel teorisine dayanan merkezi bir kavramdır ve öğrenme başarısının önemli bir belirleyicisidir.

Ölçek, toplamda 66 madde ve 10 boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar, otantik öğrenmenin çeşitli yönlerini kapsamaktadır; örneğin, gerçek dünya problemlerini çözme, çoklu değerlendirme yöntemlerini kullanma ve öz değerlendirme yapma becerileri gibi. Ölçeğin çok boyutlu yapısı, çevrimiçi otantik öğrenme deneyiminin karmaşıklığını yansıtmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla kapsamlı analizler yapılmıştır. 66 madde ve 9 faktör için hesaplanan toplam madde korelasyonları 0.34 ile 0.944 arasında değişmektedir, bu da maddelerin ölçülen yapıyı temsil etmede yeterli düzeyde korelasyon gösterdiğini işaret etmektedir. Maddelerin döndürülmüş faktör yük değerleri, ortalama ve standart sapma değerleri detaylı tablolarla sunulmuştur.

Tüm maddeler için ortalama değerlerin 3.73 ile 4.40 aralığında değeri tespit edilmiştir. Sonuçların yorumlanmasında Büyüköztürk (2013) tarafından belirlenen puan sınırları kullanılmıştır: Kesinlikle Katılmıyorum (1.00-1.79); Katılmıyorum (1.80-2.59); Kararsızım (2.60-3.39); Katılıyorum (3.40-4.19); Kesinlikle Katılıyorum (4.20-5.00). Ölçeğin genel ortalamasının 4.07 olması, öğrencilerin yanıtlarının büyük ölçüde "Katılıyorum" seçeneği üzerinde yoğunlaşmasını ve dolayısıyla Çevrimiçi Otantik Öğrenme **Öz-yeterliklerinin** genel olarak yüksek olduğunu göstermektedir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik analizlerinde, faktörler arasındaki ilişkileri dikkate alan bir teknik olan "eğik döndürme" (oblique rotation) tercih edilmiştir. Literatürde, eğik döndürme uygulanacaksa sonuçların gelecekte daha kullanışlı olması gerekçesiyle **Promax** tekniğinin tercih edilmesi önerilmektedir (Rennie, 1997; Tabachnick ve Fidell, 2013). **Promax**, Varimax ve Quartimax gibi dik döndürme (orthogonal rotation) tekniklerinin aksine, faktörlerin birbiriyle ilişkili olduğu varsayımına dayanır.

Güvenirlilik katsayısı (genellikle Cronbach Alfa) 1'e yaklaştıkça güvenilirliğin artması kabul edilir (Sekaran, 2003). Fraenkel ve Wallen (2006), güvenirlilik katsayısının 0.60'dan düşük olması çok zayıf, 0.60 ile 0.70 arasında kabul edilebilir ve 0.80'in üzerine ise iyi olarak nitelendirir. Ölçeğin genel güvenirlilik katsayıları, aracın tutarlılığını yüksek olduğunu göstermektedir (ancak spesifik Cronbach Alfa değeri kaynakta açıkça belirtilmemiştir, ancak sonuçların iyi olduğunu vurgulanmıştır).

Faktör Analizi

Veri setinin **Faktör Analizi** için uygunluğunu belirlemek amacıyla **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** ölçümü ve **Bartlett Testi** uygulanmıştır. **KMO** değerinin 1'e yakın olması, verilerin faktör analizi için uygun olduğunu gösterir; 0.60'ın altındaki değerler faktör analizi yapılıp yapılmaması gerektiğini

belirtir (Hutcheson ve Sofroniou, 1999).

Yapılan analizlerde **KMO** değeri 0.857 olarak saptanmıştır. Bu değer, verilerin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun olduğunu göstermektedir. Ayrıca, Bartlett Testi sonucu ($X^2= 6780.597$, $df= 2145$, $p<.01$) anlamlı bulunmuştur. Bu sonuçlar, verilerin Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) için uygunluğunu kesin olarak ortaya koymuştur.

Ölçek öğelerinin belirlenmesinde, faktör yükünün en az 0.30 olması ve bir maddenin iki ayrı faktör altında yüksek yük alması durumunda bu yükler arasındaki farkın en az 0.10 olması kriteri esas alınmıştır. Bu kriterler literatürdeki yaygın uygulamalarla uyumludur (Tuan vd., 2000; Johnson ve McClure, 2004). Ölçek, 9 faktör (boyut) altında toplanan 66 maddeden oluşmaktadır.

Araç Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: 5'li **Likert** Tipi (Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yükseköğretim Öğrencileri (Çevrimiçi Öğrenme Deneyimi Olan Öğrenciler)

Age Group: Belirtilmemiştir (Genellikle yetişkin öğrenciler)

Population Details: Çevrimiçi öğrenme ortamlarında eğitim gören öğrenciler üzerinde uygulanmıştır.

Test Methodology: Nicel Ölçek Geliştirme Çalışması. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve güvenirlik analizleri kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Öz-yeterlik, Otantik Öğrenme, **KMO**, **Promax** Rotasyonu, **Likert** Ölçeği, Uzaktan Eğitim.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ezgi Pelin YILDIZ

Affiliation Email addresses: yildizezqipelin@gmail.com

Correspondence Address: İletişim e-posta adresi yukarıda belirtilmiştir.

Özinler, Ücretler ve Test Yılı?

Test Yılı?: 2018

Özinler ve Ücretler: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Ezgi Pelin YILDIZ ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim e-posta adresi: yildizezqipelin@gmail.com.

Ölçeğin orijinal akademik makalesine bu bağlantı üzerinden ulaşılabilir: <https://doi.org/10.1007/s11135-017-0641-1>.

Ölçeğin orijinal DOCX dosyası şu adresten indirilebilir: [cevrimici-otantik-ogrenme-oz-yeterlik-olcegi-coooo-toad.docx](#)

Ölçeğin orijinal PDF dosyası şu adresten indirilebilir: [cevrimici-otantik-ogrenme-oz-yeterlik-olcegi-coooo-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Tezer, M., Yıldız, E., P. & Uzunboylu, H. (2018). Online authentic learning self-efficacy: A scale development. *Quality & Quantity*, 52, 639-649. <https://doi.org/10.1007/s11135-017-0641-1>

Büyüköztürk, Ş. (2013). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2006). How to design and evaluate research in education (6th ed.). McGraw-Hill.

Gürbüz, O. ve Şad, S. N. (2010). Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10(2), 705-728.

Huang, J. T., Jeng, Y. L., & Tsai, C. C. (2010). The effects of problem-based learning on high school students' self-efficacy and achievement in science. *International Journal of Science and Mathematics Education*, 8(5), 921-939.

Hutcheson, G., & Sofroniou, N. (1999). The multivariate social scientist: Introductory statistics using generalized linear models. Sage Publications.

Johnson, B., & McClure, R. (2004). Research methods for the social sciences. Pearson Education.

Rennie, D. L. (1997). Redundancy and the factor structure of the Self-Directed Search. *Journal of Vocational Behavior*, 50(2), 221-235.

Sekaran, U. (2003). Research methods for business: A skill-building approach (4th ed.). John Wiley & Sons.

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). Using multivariate statistics (6th ed.). Pearson Education.

Tsai, M. J., & Liu, C. H. (2005). Developing a scale to measure students' online learning self-efficacy in web-based learning environments. *Journal of Educational Technology & Society*, 8(3), 209-218.

Tuan, H. L., Chin, C. C., & Shieh, S. H. (2000). The development of a questionnaire to measure students' motivation toward science learning. *International Journal of Science Education*, 22(6), 639-651.

Çevrimiçi Otantik Öğrenme Öz-yeterlik Ölçeği (ÇÖÖÖÖ) Maddeleri

Ölçek toplam 10 boyut ve 66 maddeden oluşmaktadır. Aşağıda Otantik Değerlendirme Boyutuna ait madde örnekleri sunulmuştur:

Çoklu değerlendirme (ürün, süreç, performans, öz değerlendirme) yöntemleriyle üst düzey bilgi ve beceriler kazanabilirim.

Çoklu değerlendirme yöntemleriyle yaratıcı düşünme fırsatları elde edebilirim.

Çoklu değerlendirmeler ile gerçek bilgi ve becerileri kazanıp kazanmadığımı tespit edebilirim.

Kullanılan çoklu değerlendirmeler ile pratik ve gerçekçi bilgiler ve beceriler edinebilirim.

Geniş zaman aralığına yayınlanan farklı değerlendirmeler ile öğrenmede kalıcılık sağlayabilirim.

Çoklu değerlendirmeler ile eğitim sonunda gerçek problemlere çoklu yorum yaparak çözümler üretebilirim.

Öğrenme performansına ilişkin öz değerlendirmemi yapabiliyim.